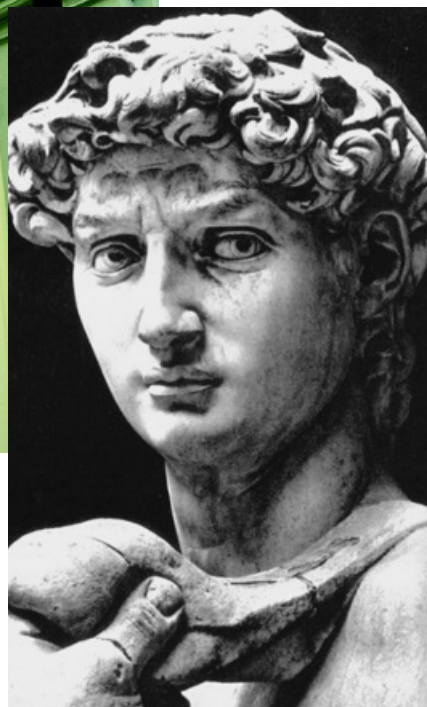

Michelangelos David skelar

Michelangelos Davidsstaty; originalet finns idag i Galleria dell'Accademia i Florens.

|| Ett av Michelangelos mästerverk, statyn av den bibliske hjälten David i färd med att besegra Goliat, har en anatomisk egenhet: David skelar!

Det är ögonläkaren S Shaikh och konsthistorikern J Leonard-Amodeo från Florida som har granskat några anatomiska egenheter hos Davidsstatyn. Högerhanden är större än den vänstra med förstora abductor digiti minimi, kanske för att understryka den kraft som slungade stenen. Höger öga ser framåt, medan vänster devierar lateralt åt vänster.

Detta är svårt att upptäcka för en åskådare nere på marken men syns på de datorbilder i olika projektioner som nu tagits.

Författarna menar att Michelangelo avsiktligt åstadkommit detta för att ge åskådaren ett starkare intryck när statyn betraktas från olika håll. Sett från vänster ser man hur David sneglar upp mot Goliat, medan höger öga döljs bakom slungan. Sett från höger sida ger det rakt fram riktade ögat det avsedda intrycket av styrka och beräkning.

Skulptören har medvetet modifierat den anatomi som han så väl behärskade, för att nå en konstnärlig effekt!

Michelangelo Buonarroti (1475–1564), en av renässansens största konstnärer, skulptör, målare och poet, föddes i byn Caprese nära Florens, dit han kom som 13-åring för att lära till konstnär hos Ghirlandaio. Lorenzo di Medici tog sig an hans uppfostran och introducerade honom i den humanistiska och på konstskatter rika miljön hos medicerna. Redan som 25-åring skapade han skulpturen »Pietà« i Peterskyrkan i Rom.

År 1501 återvände han till Florens, där han fick i uppdrag av ullhandlarskrået att skapa en jättestatyn av den unge David. Michelangelo skulle få använda ett stort marmorblock, som skulptören Agostino börjat bearbeta 70 år tidigare men sedan övergivit. Ur detta mejslade han under fyra års tid fram en fem meter hög statyn av David med slungan på axeln, en bild av man-

lig skönhet och styrka. Den står – idag en kopia – framför stadshuset »Signorian« som en symbol för Florens makt och kärlek till konsten.

Michelangelo skapade sedan många mästerverk inom skulptur och målning, framför allt i Peterskyrkan och Sixtinska kapellet i Vatikanen, och han var oavslutligt konstnärligt verksam intill sin död vid 89 års ålder.

Han hade, liksom sin äldre landsman Leonardo da Vinci, i detalj lärt sig anatomi genom hemliga dissektioner. Katolska kyrkan medgav inte dissektion av döda kroppar, men priorn vid klostret Santo Spirito lät honom dissekera liken efter hemlösa, som klostret tagit emot och vårdat under deras sista tid.

Hans anatomiska kunskaper visar sig bl a i muskelspelet i statyerna. Han planerade också att utge en bok i anatomi tillsammans med sin läkare Colombo.

Innan Michelangelo påbörjade en skulptur hade han gjort sig en klar tredimensionell bild av hur den skulle se ut och gjort skisser ur olika synvinklar:

»Sedan har jag bara att hugga bort de grova väggar som fånglar den vackra uppenbarelse för att avslöja den för andra ögon än mina att se«.

Nils Brage Nordlander
med dr, Uppsala

Referenser

- Hartt F. Michelangelo, the complete sculpture. London: Thames and Hudson; 1969.
- Shaikh S, Leonard-Amodeo J. The deviating eyes of Michelangelo's David. J R Soc Med 2005(98):75-6.